

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v uradi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrletna 15 Din. Cene inseratom po dogovoru

PONEDELJSKI

SLOVENECEC

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/II
Telefon št. 2050 in 2906 — Rokopisi se ne vračajo

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6
Poštni ček, račun Ljubljana 15.179
Telefon št. 2549

Naše stališče k londonskemu sporazumu

Najprej vzhodni pakt potem drugo

Poskusi angleške diplomacije, da podpre prizadevanje Italije za ustanovitev direktorija velesil -- Zavezane roke Francije - Potreba konference med Francijo, Rusijo in malimi državami

Belgrad, 10. februarja. I. V jugoslovanski prestolici so se slišali že nevoljni glasovi o tem, da v zapadnem tisku tolmačijo stališče Male zveze in Balkanskega sporazuma do francosko-angleških pogajanj izključno le po vidikih, ki jih izraža češkoslovaški tisk. Čeravno je enotnost v Mali zvezi in v Balkanskem sporazumu glede bodočega razvoja evropske politike popolna in imajo vse vlade iste nazore, se je težko izogniti vtisu, da češkoslovaški tisk na svojo roko čisto po svoje razlaga politiko Male zveze, proti namenom vlade same, ki ne morejo biti različni od namenov vseh drugih zaveznic v Mali zvezi in v Balkanskem sporazumu, tako da se na ta način ustvarja v zapadni javnosti vtis, kakor da Mala zveza in Balkanski sporazum kar hrepentita po tem, da brez pogoja sprejmeta vse, kar so v Rimu 7. januarja in v Londonu 4. februarja sklenili. Že glede francosko-italijanskih sporazumov v Rimu je bilo treba z naglasom poudariti, da Mala zveza in Balkanski sporazum sprejmeta radevolje sodelovanje, da, toda pod pogojem, da bodo nacionalni interesi posameznih držav — ki pa seveda ne morejo biti isti v Pragi, Belgradu in Bukaresti — skrbno zavarovani. Glede londonskih sporazumov bo treba menda podobne izjave, akoravno francosko-angleški predlogi na neposredno manj tijejo, kot druge zaveznice.

Lavalove obljube Mali zvezi

Predvsem je potrebno poudariti, da sta se Mala zveza in Balkanski sporazum že predno je francoski zunanji minister odpoval v London, čisto jasno poudarili svoje stališče, ki sedaj ne more biti drugačno, kot je bilo 18. januarja. Takrat je gosp. Laval v Ženevi dal zastopnikom Rusije, Male zveze in Balkanskega sporazuma čisto jasne in nedvoumne obljube, da bo francoska diplomacija zahtevala, da se najprej sklene vzhodni pakt z Rusijo — z Nemčijo in Poljsko vred ali brez njih — in da pridejo šele potem na vrsto pogajanja za podonavska pakt in za neposredni sporazum med Nemčijo in Francijo glede razorožitve. Laval je takrat obljubil nadalje še to, da pogajanja za sklenitev vzhodnega pakta z Rusijo ne bo nikakor mešal ali vezal s kakršnimi drugimi diplomatskimi po-

gajanj, marveč, da bodo pogajanja za vzhodni pakt čisto samostojna.

Lavalove obljube Rusiji

Lavalu ni nikdo hotel vezati rok, ko je šel v London, marveč so te navedene zahteve, na katere je pristal, le čisto navadni varnostni ukrepi, da bi male države ne doživele kakšnih razočaranj ali presenečenj. Sicer pa je znano, da je francoska vlada lani 5. decembra 1934 podpisala najprej z Rusijo, nato celo tudi še s Češkoslovaško, posebno pogodbo, v kateri so se podpisnice obvezale, da se ne bodo spuščale v nobena ločena pogajanja z državami, ki so v vzhodni pakt povabljene, dokler da ta pakt ni zaključen.

Naše stališče

Stališče Male zveze in Balkanskega sporazuma je torej ne glede na to, kar nekateri listi na svojo roko objavljajo, to, da je treba vzhodni pakt takoj skleniti in ne ga mešati, kot bi rad angleški predsednik lađe MacDonald, vzhodni pakt po-

Nemški odgovor: Da in ne!

Letalski pakt sprejme, vzhodnega pa odklanja

Pariz, 10. febr. AA. Po vesteh iz Berlina so v nemškem zunanjem ministertvu z veliko intenzivnostjo pripravljali nemški odgovor na francosko-angleške predloge. Predpostavljajo, da je odgovor v glavnih črtah že sestavljen. Zato navajajo predvsem dejstvo, da je državni kancler Adolf Hitler včeraj odpoval v Berchtesgaden, kar bi bil moral po navetu zdravniških storišči že pred dnevi. Pričakujejo, da bo nemški odgovor v bistvu pozitiven, in da bo sestavljen v prijateljskem duhu. Mislijo, da bo nemška vlada odgovorila, da v načelu sprejme francosko-angleške predloge kot izhodišče za nadaljnja pogajanja, ki naj bi se vršila v popolni ravnopravnosti. Malo verjetno pa je, da bi Nemčija že zdaj pristala na končna pogajanja

mešati z vsemi ostalimi pogajanj in ga tako rekoč onemogočiti. Brez izpolnitve tega predpogoja, na katerega je Laval pristal, se Mala zveza in Balkanski sporazum ne bosta spuščala v nobena podonavska, še manj pa razorožitvena pogajanja. Cesta v bodočnost je za nas torej jasna in cilji so vidni. To je bilo treba poudariti, ker iz vsega »tolmačenja« londonskih razgovorov in načrtov izhaja zopet stara misel, da bi Francijo odtrgali od njenih vzhodnih zaveznic in jo vključili v okostje pakta štirih velesil, ki je tako prijeten za ušesa italijanskih in angleških diplomatov.

Nova konferenca

V to svrhu bo potrebna takojšnja konferenca predstavnikov Francije, Rusije, Male zveze in Balkanskega sporazuma, da se ta resnica še enkrat poudari, kajti države Male zveze in Balkanskega sporazuma si svojih rok niso dale zavezati in so si ohranile svojo polno svobodo, da si na drugi način, če na ta navedeni način ne pojde, zavarujejo varnost neoviranega razvoja v miru in napredu.

Velikemu prijatelju in zagovorniku koroških Slovencev

Za Brejcem Rožič...

Saj ni mogoče! Še pred nekaj tedni je bil med nami, ves optimist in poln vere v bodočnost. Pravil je, da nabira material za govor v senatu o naši manjšini na Koroškem in v Primorju. Saj je bila skoraj vsaka njegova misel posvečena jugoslaviji in bratom onstran meja! Zanje je njegova smrt najhujši udarec. Kot predsednik osrednjega odbora »Bran-

bora» in kot dolgoletni podpredsednik kluba koroških Slovencev je stal v prednjih vrstah borcev za kulturne pravice najbednejših, ki so jih odtrgali od prsi matere Slave, da bivajo in umirajo pod tujim gospodstvom.

Kmalu za Brejcem je prišel na Koroško kot tajnik Mohorjeve družbe in tajnik Slov. kršč. socialne zveze za Koroško, obeh kulturnih matic koroških Slovencev, ter je z mlado roko posegel v srčeno gnezdo in ni se zbal ne okovanih palic celov. ške in podeželske nemškutarije, ne toče napadov v »Stajercu« in celovških listih. Z Grafenauerjem in dr. Brejcem, s Smodejem in Ražunom ter dr. Millerjem je hodil od zborovanja na zborovanje, od obšnega zbora do občnega zbora slovenskih izobraževalnih društev. Vsi so ga poznali, mladega, podjetnega »doktorja Tineta«, ki je že po par mesecih postal pravi pravcati Korošec, čeprav je ostal po postavi in pogumu tako ves »Kranjec«. In s srečno roko je posegel tudi v politično življenje koroških Slovencev. Njegova beseda je uživala po Podjunu, v Rožu in na Zili. V zasedah so čakali nasprotniki nanj. Kolikokrat se je moral zateči pred njimi v župnišča in pod varni krov slovenskih kmečkih domov, kjer so ga oboževali. Bila je to toli obetajoča junška doba političnih bojev na Koroškem, doba Brejčeve knjige »Aus dem Vilajet Kärnten«, ko je svet z juga napovedoval slovensko svobodo. A prišla je svetovna vojna in za Rožiča čas preganjanja in molka.

Ko je propadla stara avstrijska monarhija, se je vrnil Rožič v Celovec in je tamkaj tudi ostal. Ni se ustrašil nemških groženj, vztrajal je, dokler ga niso avstrijske oblasti konfinirale. Bilo je tedaj, ko je učil sedanjega celovškega škola dr. Adama Hefterja slovenski, ko so veliki letaki na celovških zidovih vabili meščane, naj se pripravijo na jugoslavijo.

Ko se je pripravljala plebiscit, se je pokojnik z vso ljubeznijo in pozitivnostjo posvetil propagandnemu delu za Koroško. Kot »Moravski«, »Carinthianus« in »Carinthiacus« je napisal nebroj člankov in celo kopico zgodovinskih in statističnih materialov sijajno podprtih knjig, brošur in brošur. On je bil glavni klicar za pravice koroške jugoslavije tudi po plebiscitu, ko je z neugnano doslednostjo in z neverjetnim zanosom deloval z besede in s peresom za ljubljeno Koroško. Ko ga je blagopokojni kralj Zedinitelj pozval v senat, mu je pokojnik v zahvalni avdienci izročil zbirko svojih knjig in brošur, ki jih je napisal o Koroški. Tudi kot senator Koroške ni pozabil. V svojem večurnem znamenitem govoru med proračunsko debato leta 1933 je razgrnil pred senatorji vse težke krivice, ki se gode našim bratom na Koroškem na kulturnem, političnem in gospodarskem polju. Soglasno je tedaj senat sklenil, da se njegov govor natisne v posebni knjizi ter razdeli v 10.000 izvodih v slovenskem, srbohrvaškem, nemškem in madžarskem jeziku kulturnim organizacijam. Propagandni pomen te knjige moremo presoditi le, če pomislimo, da je prav ona sprožila cel plaz razprav o Koroški in vzbudila močan odjek tudi v inozemstvu.

Veliko zanimanje je vzbudil tudi njegov govor med lanske debato o proračunu za zunanje ministertvo, ko je opozarjal na žalostne razmere na Madžarskem in v daljšem govoru oboževal Avstrijo radi njenega postopanja z jugoslovansko manjšino na Koroškem.

Naš narod na Koroškem ne bo nikoli pozabil, kaj mu je ustvaril pokojni senator dr. Rožič, a tudi seme, zasajeno s tako ljubeznijo, kliče v Podjunu in Rožu in ob Zili in nobena sila ga ne bo mogla več zaustaviti v rasti.

Z Bogom, dragi doktor, Tvoj spomin med nami ne bo obledel, saj si se posvetil ves samo delu za našo boljšo bodočnost!

Benešov slavospev demokraciji

„Diktature so bolezenski pojavi“

„Boj za demokracijo je boj za ideale nove Evrope“

Praga, 10. febr. c. »Prager Presse« objavlja danes velik govor zunanj. ministra dr. Beneša o »križi demokracije in o boju za diktatorske režime«.

„Jaz sem demokrat, je dejal minister, »in branim demokracijo, to pa zato, ker sem prepričan, da je demokracični režim za mojo domovino tisti, ki našemu ljudstvu, njegovim tradicijam, njegovemu duhovnemu življenju in njegovim vsakdanjim potrebam najbolj odgovarja. Borba, ki je po svetovni vojni nastala proti demokracijam ter razni pojavi diktatorskih režimov, so v nekaterih državah le zunanji pojavi notranje oslabelosti, le zunanje prikazni politične zmedenosti, v katero je zataval povojni človek, a se iz nje še ni mogel izmotati. Naš rod se bo moral ves izčrpati v tem boju proti bolestinim izrodkom revolucij za pravo demokracijo. Mirnega življenja naš rod ne bo imel, ta borba je njegov delokrog, je njegova usoda. To borbo mora izmagovati, ker gre za ideale, ki so za naše trajanje neobhodno po-

trebni. Diktatorski režimi pričenjajo navadno z velikimi lažmi, ko hočejo ljudstvo pričarati sladke sanje o bodočnosti, ki jo hočejo ustvariti. Toda diktature so po veliki večini dovedle do katastrof. Ustvarile so v večini primerov položaje brez izhodov, ki se morajo končati navadno v popolni katastrofi. Po tej poti se Evropa razvija. Diktatorski režimi, ki vsled obolevnosti našega duha naenkrat vstanejo, razpadajo navadno v splošnih polomih, ali pa se samo polagoma in modro spreminjajo ter vračajo nazaj k normalnemu življenju ljudstva, k demokraciji. Kajti svoboda, to še ni anarhija, svoboda je neminljivi dar naravnega prava vsakemu človeku in vsakemu človeškemu občestvu. Anarhije so diktature, kar teh najosnovnejših človeških svobod ne spoštujejo. Boj za demokracijo je torej božji boj za novo Evropo. Diktature, avtoritativni režimi so samo nekaj prehodnih. Demokracija pa je ideal človeštva.«

Splošna sprava v Pešti

Budimpešta, 10. febr. AA. Madžarski korburo poroča: Kraljevi namestnik Nikola Horthy se je enoči dolgo posvetoval z ministri. Predsednikom Gimbösem, nato pa z bivšim ministrskim predsednikom grofom Stefanom Bethlenom. Proučili so na teh sestankih in ugodno rešili vsa sporna vprašanja, ki so se pojavila v vladni stranki. Nastala so zaradi nesporazumov osebne narave. Ker so zdaj urejena, bo vlada lahko nadaljevala s svojim delom in s svojim programom.

Monarhisti na Dunaju

Dunaj, 10. februarja. c. Danes so avstrijski monarhisti priredili veliko zborovanje na Dunaju. Med drugimi je tudi govoril bivši zunanji minister dr. Mataja, ki je izjavil, da je danes ves avstrijski narod za to, da se vrnejo Habsburžani na prestol. Mataja je tudi prepričan, da so vsi člani sedanje armade za to, da se Avstriji vrne njena vladarska hiša. Vsi bivši člani cesarskih armad pa itak dobro vedo, kaj so izgubili z odhodom Habsburžanov.

Snežni zameti

Zagreb, 10. febr. b. Radi hudih snežnih zameotov na liski progi je tako potniški kakor tudi tovorni promet ukinjen. Pretrgane pa so tudi vse telefonske in brzojavne zveze med Kninom in Gračcem. Železniška uprava je stavila v promet motorna vozila s plugi, ki delajo s polno paro, da očistijo progo in vpostavijo čimprej promet. Na progi Zagreb-Split so brzovaliki ustavljeni, na progi Gračac-Knin pa je ustavljen popolnoma ves promet. Potniški promet se vrši samo iz Zagreba do Gračca ter od Splita do Knina od druge strani.

Baltiski blok dejstvo

Zeneva, 10. febr. c. Danes je semkaj prispela skupna nota bloka baltiskih držav. V tej noti sporočajo Estonka, Litva in Letonska, da naj odsele naprej Zveza narodov smatra njihov blok kot mednarodno celoto. Zato zahtevajo, da tajništvo Zveze narodov temu bloku dodeli v vseh komisijah in odsekih Zveze narodov stalna zastopstva.

Grozen dogodek pri Ljutomeru

Roparski umor

Mož ubil, žena smrtno ranjena

Ljutomer, 10. febr.

V Strožji vasi blizu Ljutomeru se je zgodil davi grozovit roparski umor, ki nima primere v kroniki zločinov v Ljutomerski fari. Na samotnem pobočju leži pritična lesena hiša, last Jankova Vrhovnika in njegove žene Neže. Vrhovnik je bil izobražen in pošten ter skrben mož, svojčas celo župan. Živel je v srečnem zakonu, otrok pa nista imela. Hiša je oddaljena 250 korakov od banovinske ceste. Ko je danes popoldne ob 1 prišla k hiši sosedka Marija Ozmet, se ji je nudił grozovit prizor. Med gospodarskim poslopjem in hišo je v snegu ležalo truplo pok. Vrhovnika z razbito glavo. Lice je bilo nabrekli, desna stran obraza vdrt, nos, usta in desno uho te rve lice je bilo pokrito s posušeno krvjo. Pokojni Vrhovnik je imel na sebi škornje in je bil popolnoma obleden, razen pokrivala na glavi. Na sebi je imel delavno obleko. Pred vrati kravičnega hleva se ležala mlička za kravič-

mleko, na kateri se poznajo sledovi krvi. Sledovi krvi se poznajo do vrat stiskalnice. Na sklednju je ležala v slami Vrhovnikova žena Neža, vsa obilita s krvjo. Na levi strani glave se nahaja plast posušene krvi. Očesne veke so zatekle in ne more sama oči odpreti. Lice je zateklo, na odprtini nosu se nahaja deloma posušena kri, deloma pa še curlja iz nosu.

Sklepajo, da se je strašni zločin zgodil že davi, ko je Vrhovnikova žena šla krave molzt. Zločinec je najbrž njo prvo napadel, ko je pa poklicala na pomoč, je prihitel mož, katerega je zločinec ubil. Žena še vedno ni prišla k zavesti. Truplo pok. Vrhovnika so prepeljali v Ljutomersko mrtvašnico in bo jutri razteleseno. Na kraj umora je prišla takoj sodna komisija iz Ljutomeru, ki so jo tvorili sanit. referent dr. Haring, sodnik g. Gorenc in zapisnikar Korošak. Ljudje pravijo, da je imel pok. Vrhovnik pri sebi nekaj denarja. Ugotovilo se je, da je

izginil ves denar, vsa obleka iz omare in nova odeja. Ljutomersko orožništvo se je takoj po dalo na delo in se zaveza tekom večera z največjo vztrajnostjo pričakuje. Za zločinec žali najti nobene sledi, ker vodijo mimo hiše različna pota. Vse sneg je pohojen od ljudi. Okrajni načelnik dr. Farčnik je iz Maribora poklical detektiva.

Tudi brezposelni profesorji se organizirajo

Ustanovni občni zbor Društva brezposelnih profesorjskih kandidatov

Ljubljana, 10. febr.

Včeraj ob 10 dopoldne se je vršil ustanovni občni zbor Društva brezposelnih profesorjskih kandidatov. Predsednik pripravljalnega odbora g. Z. Lovše je objasnili pomen in važnost take stanovske organizacije, ki je utemeljena v dejstvu sobodne krize in prenapolnenosti nekaterih prof. strok. Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: g. Z. Lovše, predsednik, g. Stane Mihelič, podpredsednik; gđ. A. Perkova in A. Miletičeva ter g. S. Jug in K. Arko, odborniki. Revizorja: gg. Ebin Boje in Ljotje Potočnik. V nadaljnjem so bile soglasno sprejete resolucije, tiče se: 1. študijskih podpor iz Bednostnega sklada, 2. časne nastavitve na meščanskih šolah, 3. hitre nastavitve tistih, ki iz kakršnihkoli razlogov že dolgo čakajo (od 1931 in prej) ali so bili reducirani, in potem redno zapovrstnost pri nastavljanju po stroki in socialnih razmerah, 4. nastavitve na zasebnih šolah za čas čakanja radi potrebne izpitne prakse, 5. posebnega položaja absolventov filozofsko-pedagoške stroke, ki so bili radi redukcije filozofije na srednjih šolah in letnikov učiteljskega zapostavljeni, 6. skrajšanja službene dobe profesorjev na 30 let, upokojitve onih, ki imajo že polno službeno dobo ter razbremenjenja že nastavljenih profesorjev s tedenskimi urami, kar vse bi čakajočim odprlo dovolj mest za nastavitve. Končno se društvo obrača do prosvetnega in socialnega ministrstva s prošnjo, da se zavzame za obupen položaj čakajočih mladih moči.

Sprejeti so bili tudi sledeči predlogi: a) da se študij v inozemstvu (zlasti na slovenskih univerzah) upoštevajo predvsem diplomirani filozofi ter da se tak študij (in slovenska zamenjava) pospeši, b) da se organizira privatno učiteljsko (inštruktorstvo), prefektovstvo in vse

filozofskemu študiju primerne službe in da se uvedejo privatni učni tečaji med letom za srednješolce ter ponavljalni učni tečaj za srednješolce o počitnicah, za kar je bilo doslej slabo preskrbljeno tako za starše kot za učitelje in učence. Radi prvega predloga se bo DBPK obrnilo preko Proforskega društva na razne odbore za študij v inozemstvo, na obstoječe slovenske lige ter do kr. banske uprave, glede drugega pa do ravnateljev ljubljanskih srednješolskih in drugih zavodov. Stavljen je bil tudi nujen predlog, da se brezposelni profesorjski kandidati včlanijo v FS, kar bo društvo skušalo doseči preko centralne uprave PD v Beogradu. Društvo bo tudi skrbelo za najnujnejšo gnotno pomoč svojim članom. PD je imenovalo v odbor DBPK kot svojega zastopnika g. prof. L. Vazzaza. Ustanovnega občnega zbora se je udeležil tudi prof. M. Bajuk. Zborovalce so poslali brzojavni pozdravi g. ministru prosvete Čirči in g. ministru soc. politike dr. Marušiču.

DBPK je izključno stanovsko-socialna organizacija z namenom, pomagati svojem članom v njih težkem položaju brezposelnosti s tem, da poišče vse možnosti za primerno zaposlitev in na sistematičen način — na podlagi točne statistike — uredi dobo čakanja tako, da ta ne bo zapustila pretežkih in kvadratnih posledic za nje same in za našo kulturo po njih. V ta namen se obrača do vseh merodajnih naslovov, do raznih prosvetnih in drugih zavodov za dobrohotno pomoč. — V smislu besed pokojnega našega viteškega kralja, katerih se je predsednik spomnil ob začetku zborovanja, je treba z vsemi silami delati na to, da se naši kulturi ohranijo vse pozitivne moči sveže in neokrnjene in da se zato reši i pereče sodobno vprašanje naše inteligentne mladine, ki je nosilka bodočnosti.

Mariborski muzej v letu 1934

K občnemu zboru Muzejskega društva

Maribor, 10. febr.

V mariborskem kulturnem življenju zavzema Muzejsko društvo vidno mesto. Njegov poseg s svojim delom v hrupnost javnega življenja. Le enkrat na leto, ob priliki občnega zbora stopa Muzejsko društvo vsakokrat z bilanco svojega dela pred javnost in ta bilanca je vedno tako aktivna, kakor pri malokateri naših kulturnih ustanov. Minulo poslovno leto je zaključilo društvo danes z rednim občnim zborom, ki ga je vodil društveni predsednik prelat dr. Fr. Kovarčič.

V svojih izjavanjih je g. prelat podal zamislo osredje, v katerem se bori in deluje Muzejsko društvo. To osredje za Maribor nikakor ni priznalo. Materializacija življenja in pa še prehodna doba iz malomeščanstva v velikopoteznejše razmere, ki jo Maribor sedaj preživlja, zavirata razvoj kulturnega dela. Malenkostno stališče, ki se pri nas prevladuje, se čuti v gonji neodgovornih elementov proti vsemu, kar po njihovem mnenju ni v skladu z nacionalnim značajem mesta. Pri tem se dogaja, da nam porušili spomenik Tetzehofa, ki je rešil Dalmacijo pred italijanskim pohlepnim in je prvi uvedel v mornariške šole hrvaški jezik. Sličen je sedaj primer z Tapeinerjevim spomenikom, ki je bil slovenskega rodu, doma iz Tepanj pri Konjicah in je ustanovil v Mariboru Mestno hranilnico.

Obširno in pregledno poročilo o pridobitvah muzeja je podal agilen tajnik, arh. ravnatelj Franjo Baš. Delo v muzeju je bilo v glavnem nadaljevanje iz preteklega leta. Potevalo je v dveh smereh, v prirejanju muzejskih zbirk in v zbiranju materiala na teritoriji, ki pripada muzeju. V prireditvah, ki jih je vršil laborant Lorber ter so se zbirke orožja iz leta 1848, narodopisnih predmetov očistile in preuredile, zavarovala pa se je zbirka kucev. Med pridobitvami se je najbolj izpopolnila arheološka zbirka. Sledilo se je toku modernega znan-

stvenega razvoja. Proučeni so sedaj tereni od Betnave do Pohorskega doma v znanstvenem in kulturno-geografskem pomenu. Raziskali so se zlasti grobovi pri Betnavi, Sv. Bolfenu in Pohorskem domu, ugotovil se je izvor Sv. Bolfena. Zasluga muzejskega društva je, da so raziskovanja starorimskih selišč v Smarju pri Jelšah ugodno potekala ter je pridobil muzej zanimive freske, ki jih nima noben naš muzej, ter predmete hišne opreme. Nadalje so se vršila raziskovanja v Dolgi njivi pod Bočem, v Rušah, v Loki pri Zsumu, v Tinjah na Pohorju. Spopolnila se je numizmatična zbirka s pridobitvami iz rimske dobe, z zbirko jugoslovanskih novcev in zbirko medalj in kolajn. Osnovala se je z darovi ravnatelja Vrabla in sodnika dr. Šumenjaka zbirka Corpora delicti, potem zbirka orientalskega orožja, izpopolnila se je zbirka obrtne zgodovine, etnografska, cerkvena zbirka, manj je napredovala umetnostni oddelki, ki je pridobil le 9 Maleševih lesorezov. Mariborska zbirka je zopet mnogo pridobila, snuje se poseben oddelki generala Maistra ter oddelki kralja Aleksandra I. Muzej je obiskalo okrog 5000 ljudi, med njimi nad 100 znanstvenikov. Poročevalec je posebej poudaril ugled, ki ga sedaj uživa mariborski muzej v znanstvenem svetu ter ob zaključku priporočal, naj se poglobi sodelovanje z škofjskim muzejem in mestno občino.

Blagajnik inž. Baumgartner je poročal, da je imelo društvo lani 50.438 Din dohodkov in 43.945 Din izdatkov. Izdalo se je največ za izkopavanje in nabavo predmetov in sicer 21.000 Din. — Na predlog dr. Dolarija se je izrekla blagajniku in tajniku razrešnica s poveljo. Poročilo o napredovanju društvene knjižnice je podal ravnatelj študijske knjižnice g. Glaser. Knjižnica društva je priključena študijski biblioteki. — Po teh poročilih je sledila še živahna debata ter se je občni zbor zaključil ob dvajseti uri.

Šifrar, »dajal lekcijo o jugoslovanstvu na način iz Knaflijeve ulice.«

Nato predlagal tov. Stanič kandidatno listo za novi odbor ljubljanske organizacije, ki je po kratki, mestoma ostri razpravi tudi sprejeta z večino glasov.

Lista tov. Šifrarja je ostala v manjšini. Izvoljeni so v odbor tovariši: Engelsberger, Gorečan, Habe, dr. Hebein, Jeras Srečko, dr. Meršol, Mikuš, Prinčič, dr. Turk, inž. Ignacij Vidic, inž. Geržina; za namestnike: Rakušek, Laharnar, Fon in Vagaja. V nadzorni odbor: tovariši dr. Kambič, Javornik in Škof; namestniki: dr. Orel, Starman.

Tov. predsednik nato zaključil občni zbor in poziva vojne dobrovoljce, da vse svoje zlate posvete svoji dobrovoljski organizaciji in ideologiji dobrovoljskega poslanstva: Vse za kralja in domovino!

Bolnik naročil posebni vlak

Ljubljana, 10. febr.

Nenavadno redek primer se je pripetil danes posestniku Janezu Martinčiču iz Cerknice 61.

Dopoldne je začutil bolečine v drobovju in zato je odhitel takoj na bližnjo postajo na Rakek, da bi se odpeljal v ljubljansko bolnišnico. Za nekaj minut pa je vlak zamudil in ni bilo izgleda, da bi dobil še kakšen drugi vlak, ker bi prihodnji šel šele pozno zvečer proti Ljubljani. Martinčiču je postajalo vedno slabše, bljuval je kri in blato, bolečine so bile vedno bolj neznošne. Martinčič je naročil svojemu spremljevalcu, naj vpraša na železniški postaji, koliko bi veljal posebni vlak v Ljubljano. Povedali so mu nedolžen znesek od 5 do 7000 Din in ker je Martinčič šlo za življenje, je brez pomisleka takoj naročil poseben vlak, ki je bil kmalu pripravljen. Obojal je iz lokomotive in uradnega vagona, v katerega se je Martinčič vsedel.

Martinčič je v začetku čutil hude bolečine, toda prijetno mu je prihajalo tresenje lastnega »ekspresa«. Poseben vlak je vozil izredno hitro, toda čimbolj se je bližal Ljubljani, tem boljše je postajalo Martinčiču. Drobovje, ki je bilo poprej bolnik izredno zmešan in skoraj v razsulu, se je med vožnjo popravilo tako, da Martinčič, ko je prišel v Ljubljano, ni čutil nobenih bolečin več. Tresenje vlaka mu je uravnavalo črevesje. Na ljubljanskem glavnem kolodvoru ga je pričakoval re-

Naši v „Našici“

1000 oseb zaslišanih
107 oseb obtoženih

Belgrad, 3. febr. m. Preiskava zaradi prestopkov Schlesingerja in ostalih, ki so v zvezi s afero Našice d. d., ki se vodi pri okrožnem sodišču v Osijeku, se je pričela 23. julija 1934, zaključena pa je bila na urganje pristojnih nadzornih oblasti šele v začetku meseca decembra 1934, izvemši proti trem bivšim narodnim poslancom. Eden te trojice se je pritožil na apelacijsko sodišče v Zagrebu zaradi tega, ker se je pričela proti njemu preiskava, ter je apelacijsko sodišče izdalo svoj končni sklep, da se na podlagi § 14, točke 3, kazenskega zakona preiskava ne more raztegniti na narodnega poslance, ker se tolači ta paragraf tako, da narodni poslanec ni javni uslužbenec. Drugi bivši narodni poslanec je zahteval, da se izmenja enega izmed preiskovalnih sodnikov. Kazenski senat okrožnega sodišča v Osijeku je to njegovo zahtevo zavrnil, apelacijsko sodišče v Zagrebu pa je na pritožbo, proti temu sklepu dalo pristojnemu sodišču nalog, da se zaslišajo priče na zahtevo državnega tožilca. Vse priče pa so namreč tudi obtoženi.

Osliške okrožno sodišče zaslišuje sedaj te osebe in bo v najkrajšem času predložilo vse akte

Požar na Barju

Ljubljana, 10. februarja.

Ljubljansko barje je zadnje čase postalo teren, ki je izpostavljen požaru. Samo zadnje čase je morala kronika zabeležiti nad 10 požarov in sicer vse na ozemlju ljubljanske mestne občine, da ne štejemo okoliških izjamskih občin.

Danes okoli treh dopoldne je ponovno nastal velik plamen, ki je bil viden daleč okoli po Barju in ki je privabil mnogo občinstva, zlasti smučarjev, ki so se vadili na ravni barjanski zemlji. Gorela je letoviška vila ljubljanskega trgovca Svetozara Koserja, ki je bila zgrajena na levem bregu Ljubljanice, precej oddaljena od cest in nekoliko višje od mestnega kopališča, ki je napravljeno na desnem bregu Ljubljanice. Vila je bila popolnoma lesena ter so bili zgrajeni samo temelji, dimnik in pa streha iz snovi, ki je ognju odporna.

V času požara so bili v vili navzočini lastnik vile gosp. Koser s svojo ženo, hišnik Avgust Podgornik s svojo družino in otroki. Sedeli so vzajemno v toplo zakurjeni sobi. Kar nenkrat skoči v njihovo sobo neki mladenič, ki zakriči: »Kaj ne veste, da gori streha nad vami?«

Prebivalci letoviške vile so seveda takoj planili na prosto. Ko so prišli na prosto, so mogli z grozo ugotoviti, kako jim ogenj uničuje streho njihovega domovanja. Pomoči proti požaru ni bilo prav za prav nobene, saj so imeli do najbližjega telefona najmanj kilometer poti, povrh tega pa je bila ozka steza, ki veže to vilo z bolj obljubljenimi deli mesta, zelo zasedena. Tako se je zgodilo, da so bili poklicni gasilci obveščeni šele ob 15.39. Poklicni gasilci so takoj odhiteli s motorno brizgalno proti kraju požara. Imeli pa so smolo, zakaj do vile ni izvedena cesta ter motorna gasilska brizgalna ne bi mogla priti do tja. Poklicni gasilci so bili v zadregi, ker nikakor niso mogli do požara. V enaki zadregi so bili tudi barjanski prostovoljni gasilci, ki so morali napraviti velik ovinek čez

po zahtevi izmenjave apelacijskemu sodišču. Tretji bivši narodni poslanec je prišel sam k preiskovalnemu sodniku, da ga zasliši. Zaradi krivice Schlesingerja in ostalih je bilo zaslišanih 1000 oseb, obtoženih pa je 107. Obtožnica obsega okrog 500 na stroj pisanih strani in se bo dala zaradi prevelikega števila obtožencev tiskati, ker se mora po § 204 zakona o kazenskem sodnem postopku obtožnica dostaviti vsem obtožencem, ki pa imajo pravico tudi zahtevati, da se obtožnica za primer ugovora dostavi tudi njihovim zagovornikom zaradi pritožbe. Tiskana obtožnica bo obsegala kakih 200 pol in bo končana do sredine tega meseca. Takoj, ko bo obtožnica natisnjena, jo bo državni tožilec izročil pristojnemu sodišču, ki je po § 204 zakona o sodnem kazenskem postopku dolžno, da jo dostavi obtožencem v preiskovalni zapor v roku 24 ur po prejemu iste od državnega tožilca. Obtožence ima pravico pritožbe na apelacijsko sodišče v roku treh dni.

Obtoženci se obtožujejo za kazenska dela iz §§ 383, 397, oddelek 11/215, 384, 314, 315, 141, 401, 133, 214, točka I. in II., kaz. zak. čl. 1 zakona o pobijanju slobod v službi v zvezi s § 383 kaz. zak.

prilski most. Sneg je previsok in so avtomobili in vozovi zastali v snegu.

Ko je vodja poklicnih gasilcev, podpoveljnik Fatur uvidel, da z motorno brizgalno ne more priti do kraja požara, se je takoj vrnil do najbližjega telefona, to je do delavnice gosp. Smoleta na Opekarski cesti, odkoder je poslal za pomoč prostovoljne gasilce. Požar pa je medtem nadaljeval svoje uničevalno delo. Barjanski gasilci so skušali priti na pomoč, toda tudi to v prvem trenutku ni bilo mogoče, ker je Ljubljana preprečevala dohod. Prostovoljni in barjanski gasilci so prihiteli sicer v najkrajšem možnem času, toda v oviro se jim je postavila ista zapreka: niso mogli po zasneženi stezi čez jarke.

Barjanski gasilci, ki nimajo prenosnega agregata, so se morali umakniti, zato pa so prostovoljni ljubljanski in barjanski gasilci prinesli svoja dva agregata na rokah čez globoke jarke do goreče vile. Dasi bi bila tudi vsaka brizgalna brez moči proti velikemu ognju, vendar so obojni prostovoljni gasilci opravili svojo dolžnost ter rešili vsaj sosedna poslopja. Pihal je namreč močen veter, ki bi mogel prenesti utrinek na bližnja barjanska naselja. Sreča v nesreči je bila, da je Koserjeva vila stala sama in zelo oddaljena od bližnjih hiš.

Zgorelo je prav vse razen betonskih temeljev in zidnega dimnika. Nekaj so rešili tudi iz hišniškovega stanovanja. Stavba sama je vredna okoli 80.000 Din, Koserjevo pohištvo pa okoli 20.000 Din. Lastnik Koser torej trpi okoli 100.000 Din škoda, manjšo, pa tudi občutno škodo ima hišnik Avgust Podgornik.

Pri tem dogodku se je izkazalo, kako nujno je potrebna za poklicno gasilstvo prenosna brizgalna. Koserjeva vila je bila zelo na samem in nedostopna avtomobilu; takih poslopj pa je v ljubljanski mestni občini mnogo.

† Župnik Ant. Vadnjal

Včeraj jutraj je po kratki bolezni umrl v št. Ožboltu (v Črnem grabnu) odočni župnik Anton Vadnjal. Ta novica bo gotovo pretresla vse prijatelje rajnika, posebno pa tudi prijatelje lepe slovenske knjige. Rodil se je rajnik 4. aprila 1876 v Borovnici, maturo na ljubljanski gimnaziji je naredil leta 1896, na Dunaju je poslušal zemljepis in zgodovino, eno leto je bil suplent na gimnaziji v Kranju (šolsko leto 1900/01), kjer je bil razrednik v I. b razredu in učil menda polovico predmetov (učenci ga imajo gotovo v najlepšem spominu). Ljubljansko bogoslovje je dovršil v letih 1902 do 1906, bil nato kaplan v Višnji gori, na Krki (11 let), v Cerklah na Dolinskem, končno župni upravitelj in župnik v št. Ožboltu (6 let). Vsi, ki berejo Kolarjeve Mohorjeve družbe in Mladiko, bodo danes ob tej žalostni novici z bridkosti zvedeli, da jih dobrodušni humorist »Anton Komar« ne bo več razveseljeval s svojimi klasičnimi spomini iz otroških in vseučiliških let.

Naj v miru počival

Pogreb bo v torek v št. Ožboltu.

Podrobnejše poročilo o njegovem zaslužnem literarnem delu priobčimo v »Slovenec« jutri.

Mariborski drobiž

† Ernestina Lavrič pl. Zápaz. V soboto, dne 9. t. m. je umrla po dolgi bolezni soproga podmaršala v pok. Lavriča in mati polkovnika v pok. Alfreda Lavriča, gospa Ernestina Lavrič pl. Zápaz, v starosti 72 let. Bila je plemenita žena in mati, ki so jo vsi globoko spoštovali. Rodom je bila iz rodline pl. Brosch. Pogreb blage pokojnice bo v ponedeljek, dne 11. t. m. ob 3 popoldne na franciskansko pokopališče. Naj bo umrli Bog plačnik za vsa njena dobra dela, žalujočim naše iskreno in globoko sožalje.

Akademski kongregacija ima svoj redni stanek drevi ob 20 v franciskanski kapeli.

Besneči epileptik ogrizel dve osebi. Na Grajskem trgu se je ponoči okoli 2 zgodil v epileptičnem napadu neki Ninič iz Pobrežja, ki je znan padavičar. Okoli ležečega se je takoj zbralo veliko ljudi, ki so mu hoteli pomagati, toda dobroti je bila tudi to pot sirota. Nipič je poznal, da v napadu padavice silno žrte okoli sebe. Tako je pri tej priložnosti ogrizel od krvi ravnatelja zavarovalnice S. in natakarja Ervina P. in sicer oba v nogo do krvi. Ko so prišli reševalci, so naložili poleg padavičarja še oba ogrizena ter jih vse tri zapeljali v bolnišnico, kjer so po injekcijah obgrizena pomočnika odpustili domov.

Pri smučanju ob noči. Hudo se je ponesrečil pri smučanju na Sv. Urbanu ing. Viktor Lindner. Pri padcu si je zlomil levo nogo pod kolonom ter se zdravi sedaj v bolnišnici.

Podmladek Jadranske straže je priredil danes popoldne v velikih unisoni dvorani uspešno akademijo, pri kateri so nastopili mladi stražarji naše Adrije z mariborskih zavodov. Akademija je bila dobro obiskana in skrbno pripravljena.

Še valni avto, v katerega pa je že mogel Martinčič stopiti pes.

Martinčiča v bolnišnici ni bilo več treba operirati zaradi zmede v črevesju, temveč samo zaradi zastarele kile

Ljubljanska kronika

Dva ponesrečena. Bolnišnica je sprejela včeraj 22-letnega Antona Sraja, brezposelnega delavca iz Ljubljane, ki ga je prednočni nekdo zabodel z nožem v nogo ter mu povzročil večjo rano. — Pri nesrečnem padcu se je poskodoval 69-letni občinski revež Josip Simić ter se resno rani po obrazu in vsem telesu.

Narodno gledališče. V drami predstavljajo drevi ob 8 »Gugali« in sicer za red Sreda. V mesecu oktobru 1934 je zaradi narodne žalosti odpadlo par predstav za stalni abonma Sreda in mora gledališče to zaradi določenega števila predstav na ta način nadoknaditi.

Ljudska univerza. Drevi ob 20 bo predaval v dvorani Delavske zbornice g. prof. in primarij dr. Zalokar Alojzij o boju proti raku. Vstopnine ni.

Prilivkavci v gnezdih

Madrid, 10. februarja. TG. »ABC« objavlja poročilo znanstvenega odposlanstva, ki se je ravno kar vrnilo iz osrčja Sahare, kjer je dolge mesece preiskovalo način življenja dozdaj javnosti še neznanih prilivkavskih plemen. Odposlanstvo je vodil znani profesor Laserna, ki v svojem poročilu trdi, da se mu je posrečilo odkriti na obrežjih reke Notem v pragozdovih, ki se raztezajo v notranjosti Kameruna in Nigerije, čudno plemo prilivkavcev, ki ne presegajo veliko 1 metra. Ženske so po večini manjše kakor meter. Prilivkavsko plemo je sicer čisto normalno razvito, popolnoma črno in živi v doraj nepoznanih okoliščinah. Mesto afriških šotorov ali hišic iz pragozdovske trave, imajo ti prilivkavci visoko med drevmi prava pravcata gnezda, podobna velikim gnezdom ptic-roparic. Do gnezd vodijo vrvi, spletena iz trave. Profesor objavlja, da bo v posebni knjigi opisal to prilivkavsko plemo in ves način njegovega življenja.

Rudniška nesreča

Essen, 10. febr. c. V rudniku Dürren v zapadni Nemčiji je prišlo v noči od sobote na nedeljo do težke nesreče. Voda je vdrla v rov Lauerweg in ujela 8 rudarjev, od katerih se je le eden mogel pravočasno rešiti. Trupel ponesrečenecv še niso našli.

Železniška nesreča v Franciji

Toulouse, 10. febr. c. Na postaji Carmot sta danes trčila skupaj motorni in tovorni vlak. Tovorni vlak je prevrnil motorni vlak s tračnic. Pod ruševinami je obležalo 18 oseb ranjenih, med temi sta dva otroka smrtonovno ranjena.

Železniška nesreča v Rusiji

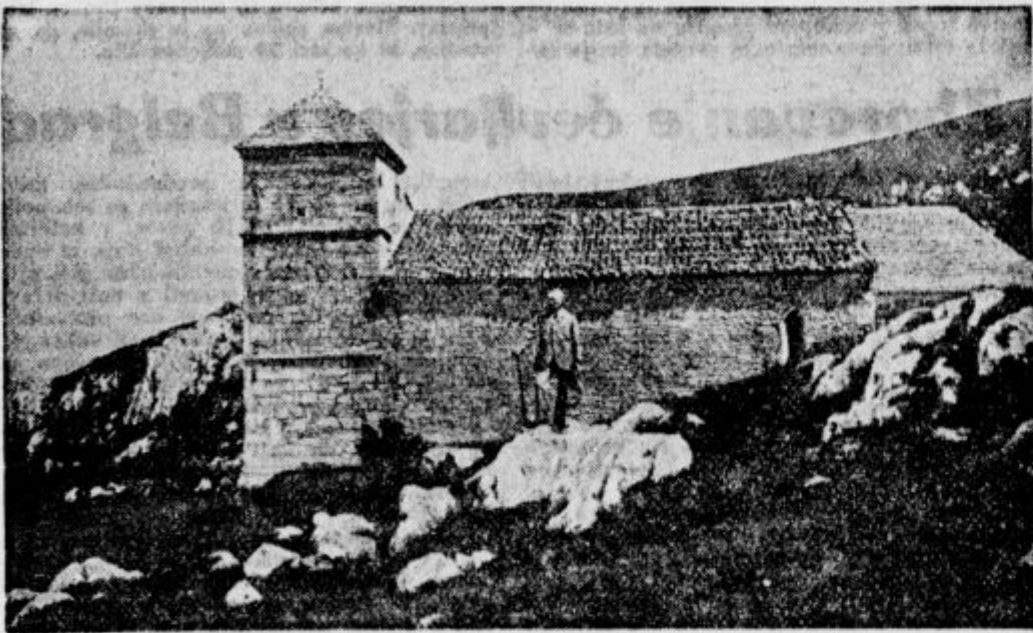
Moskva, 10. febr. c. Na progi Rjazan-Ural se je zgodila velika prometna nesreča. Na postaji Karjanski Strogini sta trčila skupaj tovorni in osebni vlak. 18 oseb je mrtvih in zelo mnogo ranjenih. Takoj so zaprli postajenačelnika in oboja strojevodja, ki pridejo pred izredno vojaško sodišče.

zueysuo unyuppa
Inženirska šola za stroje-
gradbo in elektrotehniko
ter za zgradbo in
in avtomobilov
Prospekti brezplačni

Od Soče čez Zilo

Ponemčevanje gre svojo pot naprej

Sv. Hijeronim na Nanosu

Starodavne in skrivnostne Hrušice zadnji edipek je Nanoška planota, ki je nekaj trikotnik. Južni kot ima svoj vrh v 1261 metrov visoki Pleši nad Razdrim, kjer ima menda burja svoje mlade. S Pleše je precej lep razgled, Nanos, po katerem se ta planota imenuje, pa leži bolj proti severu ter je 1299 m visok. Še višji pa je Suhi vrh bolj proti vzhodu, ki je 1313 m visok.

Tik pod vrhom Nanosa tiči mala cerkvice sv. Hijeronima. Baje je bila zgrajena l. 1636. V starih časih so jo večkrat prebelili, da se je videla daleč na okoli, celo tja na Jadransko morje. Tako bela in bleščeča se cerkvice naj bi po morju plovečim mornarjem ob hudi uri kazala pot in jih reševala. Ta okolnost nepobitno dokazuje, da je po Jadranskem morju v tistih časih brodiral tudi slovenski mornar, doma izpod sivega Nanosa. Ker je rešila simrilo toliko mornarjev, so jo večkrat prebelili in ji vsako leto darovali polovnjak olja za luč. Stara legenda pripoveduje, da je v starih časih po slovenskih kraji romal sv. Hijeronim, ko je šel v Rim. Seboj je nosil cerkvico. Pod Nanosom je ves utrujen zaspal in pustil tam svojo cerkvico, pod katero še danes vidiš pet prstov sv. Hijeronima.

Polna legend in skrivnosti je ta planota tja notri čez Hrušico do Trnovskega gozda. Sredi

Hrušice je še razvalina nekdanje rimske utrbe, na kateri je v srednjem veku stala cerkvice sv. Jederti. Tu so v srednjem veku imeli svoj sedež templjarski vitezi, ki so varovali romarje in popotnike pred tolovaji, katerih v Hrušici gotovo ni manjkalo. Tam bolj proti zahodu je Čaven, ki kraljuje nad srednjo Vipavo. Vse naokoli pa so ledene jame, v katerih se nabira led.

Iz ledenice Trnovskega gozda in Hrušice okrog Nanosa so včasih jemali led. Pred 70 leti je šlo od tod 16.000 kvintalov ledu v Trst, na Dunaj in celo v Egipt. V Aleksandriji so ga plačevali po 5–6 goldinarjev kvintal.

Sveti Hijeronim je videl slabe in dobre čase. Tam na oni strani mu gleda nasproti visoki Ter, na katerem je včasih kraljeval sv. Matija, pod Terom pa je starodavni Tabor s cerkvico na Skalici. Tu je bil včasih kamen, v katerem je bil vrezan nož (fovej) in posevni križ. Tu so se vipavski in kraški kmetje zbirali ter sklepali o svoji stari pravdi in svobodi izpod tuje jarma. In res! Stare rimske utrbe so razpadle, v prah so raz-uti gradovi srednjeveških tlačiteljev slovenskega kmeta — ostal pa je na tej zemlji živ slovenski narod, ki ga podžiga spomin na boje za svobodo.

In tako naj ostane! In ostalo bo!

Ljudsko gibanje v Gorici. Meseca januarja je bilo v Gorici 23 porok (decembra 32); živih rojenih 74 (73); mrtvorojenih 5 (2); priselilo se je 242 (285); izselilo 180 (189).

Sv. Lucija ob Soči. Z dekretom je odredeno, da se ta kraj ne bo več imenoval »Sveta Lucija pri Tolminu« (S. Lucia di Tolmino), ampak »Sv. Lucija ob Soči« (S. Lucia d'Isonzo).

Goriškemu sodišču so ovrnili: 36 let stara Ivana Bonča s Črnega vrha nad Idrijo zaradi potnega lista; 34letni Alfonz Lisjak iz Branice zaradi prodaje žganja; Jakob Menič iz Kobarida zaradi žganjkuhe; Jože Cvek iz Logarič pri Sv. Luciji ob Soči zaradi žganjkuhe; Lojze Gorinič, brivec iz Sempetra pri Gorici, zaradi nedovoljenega odhoda čez mejo v Jugoslavijo.

V Gorici je bilo rojenih od 14. do 27. januarja 1935 18 dečkov in 15 deklic.

Mrtvi govorci: V času od 14. do 27. januarja je v Gorici umrlo 36 ljudi. Tule imena rajnih pričajo, kdo je v Gorici doma: Katarina Benčina, vdova Pelicon, 90 let; Cecilija Bele, roj. Čej, 70 let; Magdalena Silič, roj. Turek, 71 let; Ivana Zorn, roj. Perdec, 73 let; Jožefa vdova Gregorič 83 let; Tomaž Kodolija 67 let; Elizabeta Gružovin, roj. Hribar, 48 let; Katarina Levšič, roj. Zbona, 83 let; Marija Čepon, roj. Bitežnik, 74 let; Terezija Herborn, roj. Kravos, 71 let; Marija Primožič 53 let; Terezija Sirk 82 let; Urša Vuga, roj. Pertot, 79 let; Terezija Furlan, roj. Batistič, 66 let; Ana Boškin, roj. Marušič, 77 let; Izabela Krapež 86 let; Balantič Ivan 61 let; Jožef Tabaj 34 let; Stefanija Koletič, roj. Gorjup, 26 let; Katarina Kabaj 87 let; Jožef Marčon 61 let; Julija Reja, roj. De-

benjak, 50 let; Marija Zagar, roj. Perušek, 75 let; Franciška Ferjančič, roj. Žgavec; Katarina Boltar, roj. Šuligoj, 49 let.

Dvanajsto obletnico fašistične milice so t. m. praznovali po vsej primorski Sloveniji. Pri tej priliki so slavili tudi 22 milijonikov, ki so v tem času padli. Med padlimi so tudi tale imena: Blažina, Kajfež, Cerkvenik, Hren, Jurman, Kerševan, Marasčič, Peček.

— Pri utrujenosti, razdražljivosti, tesnobe, pomanjkanju spanja, srčnih težavah, tiščanju v prsih pospeši naravna »Franz-Josef«-grenčica izdatno kroženje krvi v splošnem delu telesa in pomirljivo učinkuje na valovanje Profesorji za boleznih prebavil izjavljajo da se izborna obnove »Franz-Josef«-voda kot čistilno sredstvo pri pojavih, ki izhajajo iz samootrovnega kanala debelega črevesa.

Pijance bodo internirali

Dozdaj smo poznali navado, da se internirajo neljubli politiki. Avstralska država Novi Južni Wales pa je pred kratkim sprejela zakon, po katerem bodo vsakega notranjega pijanca internirali na samotnem otoku, na katerem ni niti kapljice alkohola. Tu se bo moral v družbi z drugimi pijanci pod nadzorstvom zdravstvene oblasti toliko časa zdravit, da bo ozdravljen. Zakon pravi, da to ni mišljeno kot kazni, ampak kot higijenična očitna odredba.

Tako naokrog

»Če bi ljudje že ob nedeljah vedeli, kako dobra je voda, je ne bi pili šele v ponedeljek, ampak bi jo začeli piti že v nedeljo« — to veliko resnico mi je že večkrat povedal moj prijatelj, ki ima v tem oziru že bogate izkušnje za seboj. Pa je že tako v življenju, da človeku ob nedeljah navadna voda ne diši; ob nedeljah mora biti »rujno vince«, pa magari je šmarnica kdoveodkod, ker mora vsakega človeka enkrat boleti glava, sicer ni zdrav — kako pa naj ve, kaj se pravi biti zdrav, če ni nikdar bolan?

V nedeljo teden je prišlo v Ljubljano precej ljudi, ki se jim je tudi hotelo vinca rujnega; vse bolj, kakor pa navadne hladne vode. »A, kaj,« so rekli možje, »pijmo ga zdaj, dokler ga je kaj!« Po so pili in pili in vriskali celo nedeljo in še v ponedeljek in še v torek, do srede zvečer. V sredo zvečer je pa prišel na kazinsko stredo v Ljubljani velik maček, črn maček, in je miškal tako mlo in tako glasno, da se je slišalo miškanje po celi deželi. Ljudje, ki so v nedeljo v Ljubljani pili, pili in vriskali, so pa začeli stokati: »O, zakaj nismo začeli piti vode že v nedeljo! Ti vražji kazinski tiči — opet su nas prevarili! Kako bo pa sedaj, če nam bo še vode zmanjkalo in sape?« Sicer pa to ni nič hudega, če dočaka človek kdaj tudi kakšen post in nekaj vode. Za krožnik ričeta ali kislega zelja je želodec včasih bolj hvaležen kakor za kup najboljših perutnine — dež za solcem mora priti, za šampanjcem pa sodavica.

So pa tudi taki ljudje na svetu — in takšnih ni ravno malo! — ki vedno rujno vince pijejo; ne veliko in tudi ne ravno šampanja, ampak vsaj eviček, katerega tudi ni zaničevati, če je človek žejen; tudi takrat ne, če človek ni ravno žejen, najmanj pa takrat, če plača račun kdo drugi. Ni še posebno dolgo tega, ko so neki imenitni ljubljanski gospodje povabili na sijajen obedi veliko družbo; kar vse je bilo povabljen. Pa je res prišlo toliko ljudi, da jih je

bilo za eno samo mizo veliko preveč in so morali postaviti še eno mizo. Za prvo mizo so priselili bolj stari prijatelji in znanci, za drugo mizo pa tisti, ki so se pač poznali med seboj, druge so pa poznali bolj malo; prav za prav jih niso nič poznali, ko so morali priseliti, so začeli natakati in strežaji svoj posel, začeli so pri prvi mizi in na prvo mizo so nanosili vse, kar je dobrega na svetu: službe — oprostite, ne službe — ampak juho, debelo-gosto in masno, kjer so plaval po vrhu koščki kurjih jetrc, potem ribe, pa pečeno govedino ali teletino, pa nekaj sladkarij, pa sadje, pa sir, pa črno kavo, pa sladke likerje, pa vina nič kolikar. Reveži natakali so nosili in nosili, da so jim kolena klecala; oni tam pri drugi mizi so pa — gledali in čakali! Tampatam je kakšen povabljenec od druge mize vstal in je kakor tat smuknil v kuhinjo po pol klobase in po kos kruha, za svoj denar seveda, čeprav je vse v redu plačal; davke in prispevke za skupni obed, da ni od lakote umrl in da ga niso sline zalile, pa drugače ni šlo. »Kar čakajte,« so rekli oni pri prvi mizi, »najprej mi, potem pa vi — le malo počasi — zakaj smo pa prijatelji?«

Takrat pa se je zgodilo nekaj, kar se v velikih restavracijah prav lahko pripeti: osebe se je izmenjalo. Prejšnji »ober« je nekaj govoril z novim »obrom«, oba sta nekaj časa mahaš z rokami in s fraki, potem so pa začeli natakati nositi k — drugi mizi! Pa tudi same dobre reči, še boljše kakor prej: juho, pravo kranjsko, z rezanci, ribe, same lepe morske, tam neke od Hvara; govedino, pripravljeno na angleški način, teletino tako lepo zapечeno, kakor da jo je obsevalo moderno višinsko sonce, in piščančke, tako lepo ocvrte, da bi se jih lotil tudi najbolj razvaen in razmazan želodec najbolj imenitnega bančnega direktorja, potem pa sir in sadje in rujno vince, in vse iz naše domovine, iz Bosne in Hercegovine. Ko so pa bili ti od druge mize šele pri teletini, so začeli onim od prve mize prihajati skomine, ker so postali že znova lačni, in glej — kar počasi in previdno so se začeli nekateri približevati

Prijatelji našega lista nam je poslal obupno pismo o razmerah na Koroškem. Vsega ne moremo objaviti, pač pa dajemo svojim bralcem na razpolago sledeči žalostni posnetek imenovanega dopisa:

Razmere pri nas se niso izboljšale. Šola je stari volk, ki žre dalje in divja v ovčji staji nedolžne koroške slovenske deca. Na Kršanje je prišel nov nemški duhovnik; tudi na Strmcu nem. duhovnik ni dovolj več slovenščine. Zakaj škofijstvo ne prisili nem. duhovnikov, naj se nauče slovenski? Zakaj jim prej ne da prilike dovoliti, da bi se naučili? Zakaj nem. duhovnikov na slovenskih farah ne prisili, da bi vsaj molili slovensko? — Tako se tukaj sprašujemo. Odgovor: Naši višji oblasti v Celovcu je čisto prav, če se Koroška ponemči. Ona nem. duhovnikov prav nič ne ovira pri germanizaciji. Ona nosi odgovornost.

Če se ponemči cerkev, se ljudstvo neprimerno hitreje potuji, kakor če se ponemčuje samo šola. Šola pripravi pot. Na tej podlagi je šele potem nemoralna germanizacija v cerkvi možga. Ena krivica nosi drugo. — Ti gospodje vsi skupa nimajo srca za nas. Postopajo tako, da je jasno, da jim je tem ljubše, čim prej izginejo s površja zemlje.

Nemec, ta vtis imamo, ne pozna narodne pravičnosti. Še vest ga nič ne peče, ko krivico dela. Enostavno nima čuša za to. Zato je Slovan pod nemškimi jarmom obsojen na narodno smrt. Neka važna osebnost, ki ima opravka z oblastmi, mi je pravila, da se mišljenje pri vladajočih krogih ni nič spremenilo. Naj mar German Slovana na vek zatira? Čemu? Zakaj? Saj Slovan z Nemcem ni oženjen, da bi morala biti skupaj. Je mar ustvarjen za nemškega sužnja?

Schuschnigg koroškim Slovencem

Celovec, 7. februarja.

V nedeljo, 3. februarja, se je mudil v Celovcu avstrijski kancler Schuschnigg. Popoldne se je pri kanclerju zglasila deputacija zastopnikov Slovenske Prosvetne zveze in slov. gospodarstvenih organizacij. Vodja deputacije je uvodno naglasil, da so koroški Slovenci izkazali zvestobo državi tudi v dneh, ko bi bilo morda zapeljivejše se pridružiti sovražnikom države. Vodila jih je katoliška zvesta, ki povezuje resnično narodno zvestobo z zvestobo do države. Naš stodoletni katoliški in pretežno kmetijski narod ne pozna iredente. Predpogoj podviga južnega dela države je pravična šola, ker je trajno nevzdržno, da bi se slovenski mladini jemala celo že možnost, da se priuči slovenske abecede. Prosimo ukrepov glede imenovanja zastopnika slovenske prosvete v deželni zbor in s tem državnega priznanja slovenske kulturne samobitnosti. Želimo končno ukre-

pov, da bo pri imenovanju novih občinskih odborov manjšina primerno upoštevana.

Kancler je vzel izvajanja voditelja slovenske deputacije za zanimanje na znanje in je v daljšem odgovoru naglasil interese sedanje avstrijske vlade na tem, da so tudi koroški Slovenci, katerim zvestoba do avstrijske domovine ni bila vsikdar lahka, zadovoljni s svojo državo. Nadaljeval je s povzdignjenim glasom: »Ohranite in gojite zvestobo veri in slovenski narodnosti, ki vam jo zapovedujeta bolja in naravna postava. Avstrijska vlada vas bo v tem vašem stremljenju polno podpirala, ker odklanja vsako hoteno raznarodovanje. Povejte svojim rojakom: Renegati (odpadniki) se nikdar niso koristili nobenemu narodu!« Kancler je nato obljubil slovenski deputaciji tudi polno upoštevanje njenih posebnih, izrečenih mu želj in končno vsem iz deputacije prisrčno stisnil roko v slovo.

Zločinstva v Jugoslaviji

v številkah državnega statističnega urada

Te dni je izšla v založbi statističnega osrednjega urada v Beogradu statistična knjiga naše države za leto 1932. Eden najbolj zanimivih oddelkov v knjigi je vsekakor kriminalna statistika, ki se nanaša na poslovanje kazenskih sodišč v letu 1932. Razdeljena je po 8 oddelkih kasacijskega sodišča. Iz statistike povzame naslednje številk:

Politični delikti.

Zaradi političnih zločinov je bilo leta 1932 obsojenih v Srbiji 124 oseb, na Hrvaškem 74, v Sloveniji 61, v Dalmaciji 42, v Vojvodini 30, v Bosni 23, v južni Srbiji 16, v Crni gori 8. Vendar je treba tu pripomniti, da obsojbe pred državnim sodiščem za zaščito države v Beogradu ni niso vsete. Zaradi nasilnosti zoper predstavnike oblasti je bilo obsojenih v Srbiji 340, na Hrvaškem 339, v Sloveniji 173, v Dalmaciji 152, v južni Srbiji 163, v Vojvodini 118, v Crni gori pa 5 oseb.

Zločini zoper moralno.

Zločini zoper spolno moralno so razdeli takole: zaradi posilstva je bilo obsojenih 219 oseb, od tega 54 na Hrvaškem, 44 v Sloveniji, 38 v Vojvodini, 23 v Srbiji, 23 v južni Srbiji, 19 v Bosni, 11 v Dalmaciji in 7 v Crni gori. Zaradi bigamije (dvoženstva) je bilo obsojenih v Sloveniji 52 oseb, na Hrvaškem 48, v Vojvodini 24, v Srbiji 24, v južni Srbiji 9, v Bosni 7 oseb, v Crni gori pa nihče.

Umori in uboji.

Zločini zoper človeško življenje se razdeli takole: skupno so vsa kazenska sodišča v državi obsodila 566 morilcev in ubijalcev. Od tega v Srbiji 209, v južni Srbiji 169, v Vojvodini 163, na Hrvaškem 97, v Bosni 63, v Sloveniji 22, v Dalmaciji 16 in v Crni gori 13 oseb. Zaradi težke teže ne poskodbe je bilo obsojenih v vsej državi 4324 oseb, od tega 1063 na Hrvaškem, 508 v južni Srbiji, 497 v Bosni, 467 v Sloveniji, 406 v Srbiji, 341 v Vojvodini, 88 v Dalmaciji in 54 v Crni gori. Zaradi malomarne usmrtnice je bilo obsojenih na Hrvaškem 47 oseb, v Srbiji 33, v Vojvodini in Sloveniji po 19, v južni Srbiji 15, v Bosni 5, v Crni gori nihče, skupaj 154 slučajev. Zaradi odprave plodu se je moralo zagovarjati 174 oseb, med njimi 21 moških: Na Hrvaškem 98, v Sloveniji 29, v Vojvodini 28, v Srbiji 13, ostalih 6 pa v drugih pokrajinah. Detomorov je bilo 75 slučajev: na Hrvaškem 16, v južni Srbiji in Bosni po 13, v Dalmaciji in Srbiji po 12, v Vojvodini 5, v Sloveniji 3, v Crni gori 1. Usmrtniti na zahteve žrtve sta se pripetili dve, in sicer obe na Hrvaškem.

Ti delikti dosegajo precej visoke številke. Tako so naša sodišča obsodila v letu 1932 zaradi

fatvine 5238 oseb. Od tega odpade na južno Srbijo 1261 slučajev, na Hrvaško 1136, na Srbijo 844, na Slovenijo 806, na Vojvodino 548, na Bosno 420, na Dalmacijo 205 in na Crno goro 19. Zaradi pomev je bilo 535 obsoj: na Hrvaškem 130, v Srbiji 93, v južni Srbiji 72, v Sloveniji 71, v Vojvodini 54, v Bosni 46, v Dalmaciji 37, v Crni gori 1. Od 137 slučajev požiga odpade po 26 na Hrvaško in južno Srbijo, 25 na Slovenijo, 20 na Vojvodino, po 17 na Srbijo in Bosno in po 1 slučaj na Dalmacijo in Crno goro. Zaradi pasivne korupcije (sprejem podkupnin) je bilo obsojenih v vsej državi 30 oseb, od teh v Sloveniji nobena, zaradi aktivne korupcije (podkupovanje) pa 57 oseb, od teh v Sloveniji 3. Zaradi rop je imelo opraviti s sodišči 102 oseb, od teh 69 v Srbiji, 39 v Sloveniji, 37 na Hrvaškem, 18 v južni Srbiji, 15 v Vojvodini, 10 v Bosni, 3 v Dalmaciji in 1 v Crni gori. Zaradi prevare je bilo obsojenih 415 oseb, od teh v Sloveniji 133, na Hrvaškem 83, v Vojvodini 77, v Srbiji 47, v Bosni 34, v južni Srbiji 21, v Dalmaciji 20, v Crni gori nobeden. Zaradi lažnega konkurza je padlo 61 obsoj: Sloveniji je z 12 slučajev na drugem mestu za Srbijo, ki beleži 13 slučajev itd.

Od 18.491 oseb, ki so bile leta 1932 obsojene pred našimi sodišči, je kmetijskega prebivalstva 13.097, 5263 na meščanov. Po starosti je bilo mlajših mladoletnikov (od 15. do 17. leta) 154, (ti morajo biti obsojeni le v zavodu za vzgajanje in poboljševanje), starejših mladoletnikov (oseb med 17. in 21. letom) 2721, med 21. in 30 letom 7128, med 31. in 40. letom 4089, med 41. in 50. letom 2407, med 51. in 60. letom 1199, 737 pa je bilo starih nad 60 let.

V desetih kazenskih zavodih države je odsevala koncem leta 1932 svojo kazen 6761 oseb, med njimi 393 žensk (5%).

Po poklicu je bilo 12.417 kmetov, 2537 iz obrtniškega stanu, 810 dminarjev, 750 trgovcev in bankirjev, 692 državna in občinska uradnika in 145 pripadnikov svobodnih poklicev.

V letu 1932 so izrekli sodišča v državi 6 smrtnih obsoj: in 38 obsoj: na dosmrtno ječo.

Malemu Tinčku je bilo silno dolg čas. Vzdihnil je:

»Oh, ko bi se mogel spremeniti v dva mala piščalka — potem bi se lahko igral sam s seboj.«

Vera: »On te uči drnati? Koliko si se pa že naučil?«

Zdenka: »Da je star 30 let, da je še sramec, da ima dobro službo in da se je zagledal v mene.«

— drugi mizi...

Tako je pač v življenju. Pa se vprašujejo ljudje in ugibajo, kdo neki dela politiko! Kdo jo dela — natakariji! Drugi samo jedo, kar politični natakariji na mizo nanosijo! In najbolj praktični, mogoče tudi pametni, so tisti, ki znajo spretno priselati k obe-ma mizama; ta je vedno sit, dokler ga natakariji ne našenejo od obeh.

In nauk iz vsega tega? Požretnost je grda stvar, tudi politika je grda stvar, najgrša je pa politična samoljublnost.

Čisto drugačne stvari kakor nam pa rojijo Nemcem po glavah. Tam se ne zanimajo toliko za po-zrtitve, ne za politične, pa tudi ne za neločljive, ampak za — muzeje! Kaj jih tja tako vleče, tega ne povedo; mi vemo samo to, da hoče imeti vsako nemško mesto svoj muzej! Tudi pri nas imamo nekaj muzejev, celo v Ljubljani kar imamo. Ta je sicer skoraj vedno zaprt, ampak tukaj je in to je že nekaj. Mogoče se gospod ravnatelji boji, da ne bi kakšna žival skočila na kakšnega ljubljanskega obiskovalca in zato ljudi rajši ne pušča noter; a to je zmota: pravemu ljubljancu še kakšno posavsko ščene nič neče, kaj šele lev ali tiger! Te dni se je pa le zgodilo, da se je oglasilo precej »interesentov« za muzej.

Jaz sam pri tej zadevi nisem bil zraven, povem pa vse tako, kakor mi je to pripovedoval moj znanec, ki je časnika. Zato pa za resničnost njegovega pripovedovanja tudi ne prevzame nobenega jamstva. Torej ta laž... — oprostite, reči sem hotel časnika — mi je pripovedoval ravno pred pošto, in to ravno popoldne (vse to so silno važne okoliščine!), da so šli v muzej prav visoki gospodje: skoraj sami svetniki! Ali jih je bilo zraven tudi kaj takih, ki spadata že bolj med verne duše, tega mi ni povedal; povedal mi je samo to, da so šli noter in da so jih tam pozdravili tudi prav visoki gospodje. Potem so jih pa vodili okrog po hodnikih in iz sobe v sobo, pa vsepovsod je bilo vse polno starega kamenja, starega denarja in starih živali. Tudi klasje so jim pokazali, tisto iz Indije, ki kar v ste-

klenicah raste, da ga toča ne pobije. Vse, kar so videli, je gospode svetnike silno zanimalo; na bolj jih je pa zanimal hodnik — tako mi je pripovedoval moj prijatelj časnika, prosim, da ne bo zamere: jaz sam nisem bil zraven! — hodnik pa zato, ker stoji tam nekaj kipov. Gospode so hodili od kipa do kipa; tako nekako na sredi poti pa je nekdo dejal gospodu ravnatelju:

»Vidim, vidim, vi imate prav. Prostora manjka, prostora! (Bolj saljivo, pa vendar močno resno misljeno): Kam boste pa naše spomenike dejali, če je že hodnik ves poln?«

Gospode, se je »gehorsamist« smejali, med splošnim smejanjem je pa stari muzejski sluga neke v ozadju godrnjal:

»Kaj, da ni prostora? Krokodila imamo samo enega — pa dajmo še ta zverani!«

Gospode je dej besed menda niso slišali in moj prijatelj časnika bržčas tudi ne, povedal mi je pa le, da je to natanko slišal... Mogoče; jaz tega ne vem.

Vem pa to, da je ljubljanski muzej res pre-majhen za sprejem vsega, kar ga še čaka. Ljubljana je imela bogato zgodovino, ima pa tudi sijajno sedanjost, ki bo postala jutri preteklost in to današnji sedanost (jutri preteklost) bo treba ohraniti tudi za naše potomce — a kje? Prostora ni, denarja ni — spomenikov pa toliko! Torej?

V globoko muzejske misli zatopljen sem se vračal po Šteuburgovi ulici od pošte proti Florjanski ulici. Ravno jo zavijem okoli kazine in glej: sijajna misel! Kaj pravijo, kako bi bilo to, če bi izpremenili ljubljansko kazino kar v — muzej? Predelovati ne bi bilo treba nič in nič prezidavati. Vse bi ostalo v njej, kar je in kakor je: mumije, smrad bi trolo, nobi, stare zgodovinske listine — ali ni to dovolj?

Samo tega ne vem, kaj bi na ta predlog rekli gospod župan. Kakor namreč slišim pripovedovati, se gospod župan prav nič ne brigajo za mumije in za muzeje in pravijo, da je rotovž glavna stvar, ne pa muzej!

Smučarski praznik pri Sv. Lovrencu na Pohorju

Sv. Lovrenc na Pohorju, 10. febr.

Z današnjimi smučarskimi tekmami za klubsko prvenstvo dravske banovine je končno tudi Sv. Lovrenc na Pohorju doživel svoj tako težko pričakovani dan. Ze večeraj zjutraj so prispeli prvi tekmovalci, bili so to od Smuč. kl. Ljubljana. Nekaj jih je prišlo s popoldanskim vlakom, zvečer pa so pripeljali s postaje kar tri dolge kmetske sani, nabito polne smučarjev. Radi visokega snega je bil avtobusni promet ukiniten ter so ga nadomestile sani. Na poti pred postajo do Sv. Lovrenca je ves čas precej snežilo, vendar to ni motilo podjetnega Cvirna, ki je ves čas nategoval svojo harmoniko in skrbel za zabavo. Glavna armada tekmovalcev in armada smučarjev je prišla danes s prvim mariborskim vlakom. Visok sneg na vrhovih Pohorja je povzročil, da se je večina smučarjev zadovoljila s teonom okrog Sv. Lovrenca, ki se je danes spremenil v nekakšno smučarsko taborišče. Zlasti gornji del tega so smučarji dobesedno preplavali, saj so se pa Šentlovrenčani na ta praznik odlično pripravili ter s tem dokazali, da so zmogni organizirati tudi večje tekme. Zlasti, kar tiče tehnične organizacije, ki je bila v rokah funkcionarjev Tjujsko-prometnega društva Sv. Lovrenc in MZSP, se mora priznati, da je bila na višku. 18 km dolga proga, ki sta jo trasirala Šentlovrenčana Kramberger in Silham, je vodila izpred Jelenovega hotela na desno in za trgov nazvalo vzporedno s potjo, ki vodi na kolodvor. Med trogom je smučarsko progo prečkala pot in zavila mimo Lampskega na desno ter po strminah nazaj pod skalnico in dalje proti cilju. Na Lakožičevem posestvu, kjer je bila tudi okrepčevalnica, se je proga zopet obrnila in v dolgih strminah vodila nazaj na cilj. Celokupna višinska razlika je znašala okoli 500 m. Na progi sta bili tudi dve reševalni postaji z vsem potrebnim orodjem, ki sta delovali pod vodstvom šentlovrenškega zdravnika dr. Pernata. V splošnem mazaženjem tekmovalcem ni delalo resnih preglavic. Sneg je bil odličen in bi se bilo težko želati boljše. Udeležba s strani tekmovalcev je bila izredno dobra, saj je bilo nad 50 fantov, ki so tvorili moštva posameznih klubov. Od klubov so bili zastopani sledeči: Sm. kl. Ljubljana, SSK Maraton, Mariborski smuč. kl., SK Zeleničar, smučarski odsek Tjujsko-prometnega društva Sv. Lovrenc in SK Rapid. Vsi ti klubi so poslali na tekmovanje polna moštva. Razen tega je prišlo tudi moštvo mariborske inženjerske podčastniške šole, bilo pa je tudi nekaj tekmovalcev drugih klubov, ki pa niso predstavljali celotnega moštva. Kot moštvo se je ocenilo, da štiri najboljše tekmovalce od posameznih klubov.

START.

Kot prvi je odprljal ob 9 Mariborčan Fašing, ostali so mu sledili v enominutnih presledkih. Takoj za startom se je razvila na progi izredno ostra borba. Mariborčan Jurčič, ki je startal s št. 12, je kmalu prišel v vodstvo, pa je moral izstopiti, ker pod pokritimi granami ni onazil vode ter je zabodil vanjo, nakar so mu smučke podelenele. Približno na petem kilometru je prišel v vodstvo Jakonič (16), tik za njim pa je žebil Ivan Koren (20). Pod skalnico, približno na sredini proge, je Koren Jakoniča prehitel in sta tako skupaj v par kilometrov. Pri hudi strmini je bil v vodstvu Gustl, Koren pa mu je ves čas sledil v neznahtni razdalji. Tako sta vozila neprestano do cilja, kamor je prvi prišel Gustl, kakih 200 metrov za njim pa Koren. Posebno dobro je rezal progo Senčar (29). Že od začetka je prehitel svoje prednike in pod skalnico je prehitel že vse, razen Korena in Jakoniča. V prvem delu proge se pod nisko strmino ni mogel izogniti vodi, radi česar je imel na progi precejšnje težave s struženjem smučk. Dobro se je držal tudi Tavčar (32), pa tudi njemu ni prizanesla voda ter je moral rezati led s smučmi. Ko je pri 15. km ob progi strgal led s smučmi, ga je prehitel Mariborčan Heller (41). Tavčar je bil približno pri 12 km dohitel Senčarja, a je radi vode zopet zaostal. Največje presenečenje je bil na progi Heller. Kmalu po startu je v odličnem teku pu-

šal za seboj številne tekmovalce in prehitel tudi Tavčarja. Že na progi je dal s svojo visoko startno številko slutiti na dober uspeh. V tehnično dovršenem teku je prehitel svoje prednike odlični Starman z visoko startno številko 63. Za njim so sledili še drugi tekmovalci, ki so nudili krasen sportni užitek gledajočemu občinstvu. Občinstvo je vztrajalo do konca, saj so v St. Lovrencu take tekme redke.

Popoldne ob 3 je bila v dvorani pri »Jelenec« razglasitev rezultatov in razdelitev daril.

IZIDI

so sledeči:

1. Starman (SK Ljubljana) 1:24:43; 2. Senčar (Isti) 1:25:11; 3. Heller (Rapid) 1:25:52; 4. Koren (SK Ljubljana) 1:26:16; 5. Jakopič Gustl (SK Lj.) 1:27:14; 6. Tavčar (SK Lj.) 1:29:19; 7. Stangl (Maraton) 1:31:9; 8. Berlek (Zeleničar) 1:33:20; 9. Bračič (vojak) 1:34; 10. Jodl (Sv. Lovrenc) 1:36:2.

Moštva so se plasirala sledeče: 1. SK Ljubljana 936 točk (postava Starman, Senčar, Koren, Jakopič); 2. SSK Maraton 699 točk (postava Stangl, Sedlar, Grmovšek, Hoš); 3. SK Zeleničar 682,5; 4. Mariborski smučarski klub 607,5; 5. Gojenci inženjerske častniške šole 607,5; 6. St. Lovrenc 601,5.

Ker si je tudi lani že priboril pokal Smučarski klub Ljubljana, je prišel z letošnjo zmago pokal, darilo bivšega bana dr. Marušiča, v stalno last Smučarskega kluba Ljubljana.

Drsalne tekme na »Iliriji«

Ljubljana, 10. febr.

Danes so se vršile na drsališču »Ilirije« drsalne tekme. Udeležilo se jih je zlasti mnogo ženskega naraščaja. Izmed seniorjev sta tekmovala Thuma in Schwab (državni prvaki). Prvi je bil Schwab, drugi Thuma.

Pri juniorjih je zasedel prvo mesto Biber Jože, drugo Bihl (Rapid, Maribor), tretje Betteto.

Od deklic je bila prva Krisper Rosvita, druga Bogataj Marica.

Pri juniorkah je bila prva Palme Silva, druga Shell Beba, tretja Finc Draguša.

Podrobno poročilo prinesemo jutri.

Jutri igra o v Ljubljani Francozi

CS CHAMONIX : ILIRIJA

jutri ob 20, na drsališču Ilirije.

Javili smo že, da se je Iliriji posrečilo ugodno zaključiti pogajanja z znamenitim francoskim hokey moštvom CS Chamonix in ga pridobiti za dvodnevno gostovanje v Ljubljano. Francozi prispejo iz Avstrije čez Jesenice jutri popoldne v Ljubljano in bodo nastopili zvečer ob 20 v prvi tekmi proti Iliriji. Revanžna tekma se bo vršila v sredo ob istem času na sijajno razsvetljenem drsališču pod Cekinovim gradom. — Oba dneva nastopijo francoski hokeysti v svoji kompletni sestavi. V moštvi CS Chamonixa se nahajata dva igralca iz letošnje francoske reprezentance, ki se je udeležila svetovnega prvenstva v Davosu, in dva Kanadčana, ki sta lani zastopala Kanado na prvenstvu v Milanu. Francozi so doslej najmočnejše hokejsko moštvo, ki je gostovalo v Ljubljani, in so znani po svojevrstni taktični igri po vsem hokeyskem svetu.

Za tega edinstvenega gosta vlada v Ljubljani razumljivo zanimanje, tako, da se prireditelji nadeja, da bodo bratski Francozi dostojno sprejeti v naši sredi. Predprodaja vstopnic bo jutri ves dan v kavarni Evropi!

Prvenstvo zagr bške podzveze v slalomu

Zagreb, 10. febr. b. Ob precej neprijetnih snežnih razmerah je bilo danes tekmovanje za prvenstvo zagrebske podzveze v slalomu v Velikem dolu pri Ostrici. Tekmovala je 42 tekmovalcev, od katerih pa jih je stvarno prišlo na cilj le 15. Proga je bila zelo težka z ozirom na sneg, ki ga je bilo preveč. Najboljši čas je dosegel Rudolf Zingerlin

od Maratona, ki je prevozil progo v 44 sek. Izidi so bili sledeči:

Seniorji: 1. Zingerlin 1:28; 2. dr. Maravič (Skiklub) 1:36,3; 3. Celebič (HPD) 1:41,2; 4. mg. Praunspenger (Conc.) 1:49; 5. Penkava (VKD) 1:51,1.

Juniorji: 1. Juris (Conc.) 1:34; 2. Jurčič (Skiklub) 1:41,1; 3. Batušič (Hašk) 1:43,3.

Dame: 1. Stefan (Runolist) 1:21,1; 2. Zalokar (Runolist) 1:37; 3. Krpič (HPD) 1:46.

Svetovno prvenstvo v drsanju

Dunaj, 10. febr. AA. Tekma za svetovno prvenstvo žensk v umetnem drsanju na ledu se je končala tako: Prvo mesto je zavela Sonja He-

nie, Švedska, druga je Koulidgova, Velika Britanija, tretje mesto je zavela Huken, Švedska, četrto Stenuf, Avstrija, peto Batler, Velika Britanija.

Olimpijada 1940 v Tokiu

Tokio, 10. februarja. c. Tukaj je vzbudila veselo razpoloženje vest, da je Italija odpovedala organizacijo olimpijade za leto 1940. Zato se bo ta vršila tega leta v Tokiu. Vlada je že naklonila olimpijskemu odboru 15 milijonov Din za izvedbo priprav. Mestna občina pa je sklenila, da zgradi stadion, ki bo stal 70 milijonov Din.

Zborovanje čevljarjev v Belgradu

Belgrad, 10. febr. m. Danes so se tukaj zbrali zastopniki čevljarstvih mojstrov iz vse države ter so se korporativno udeležili velikega protestnega zborovanja proti Bati, ki se je vršilo v veliki dvorani Delavske zbornice. Protestno zborovanje je bilo zelo obiskano. Udeležili so se ga tudi zastopniki slovenskih čevljarjev Jernej Perdan ter Franc Kristan iz Ljubljane, Anton Krajcar iz Maribora, ki je imel tudi pooblastilo od čevljarstvih strokovnih organizacij iz Tržiča, Ribnice, Litije, Hrastnika, Škofje Loke, Zagorja, Radovljice, Žirov, Novega mesta, Turinca, Ptuja, Celja in od drugod. Na protestno zborovanje je prišlo tudi nekaj nastavljenecv v Batinih podjetjih, ki so posegali v razpravo, a jih zborovalci niso pustili do besede. Med njimi in čevljarstvih zastopniki je prišlo celo do rokoorob, ker se niso hoteli prostovoljno odstraniti iz dvorane.

Protestno zborovanje je vodil Ljubomir Sušakovič, ki je uvodoma pozdravil vse navzoče ter se nato spomnil blagopokojnega viteškega kralja, katerega spominu so se navzoči zborovalci poklonili s petminutnim molkom. Pozdravil je tudi navzoče zastopnike oblasti, tako za-

stopnike ministrskega predsednika, ministra vojske in mornarice in ministra za soc. politiko. Zatem je pa imel daljši govor, v katerem je poudarjal, da znani kapitalist Bata iz dneva v dan izpodriva domače obrtnike ter ruši njihovo eksistenco. Čim se je pojavil v naši državi, je pričela čevljarstva obrt pri nas propadati. Za njim je govorilo še več govornikov, nakar je bila sprejeta resolucija, ki bo jutri izročena merodajnim krogom. V resoluciji se med drugim zahteva, da se bo v interesu ozdravljenja čevljarstva obrti takoj začel izvajati čl. 24 ustave na ta način, da naj država nemudoma izvrši red v tej stroki. Resolucija zahteva dalje, naj se kontingentirajo proizvodnje vseh vrst obutve na največ 1500 parov dnevno v posam. podjetjih, dalje, da se popravi ustavijo vsaj za dobo pet let, da se nemudoma izda komentar o prepovedi industrijskih popravilnic, izdelovalnic gumijaste obutve, naj se sploh ukinejo popravila z izjemo posameznih vrst za potrebo vojske. Do donošenja te prepovedi naj se uvedejo visoke carine za uvoz surovega guma. njekemPjeihnhejhejthie-, c uml bñs bñssssss

Občni zbor rezervnih oficirjev

Belgrad, 10. februarja. c. V dvorani bojevnškega doma se je danes dopoldne vršil ob mnogostevilni udeležbi izredni občni zbor Zveze rezervnih oficirjev in bojnikov iz vse države, ki ga je sklical radi izvolitve novega osrednjega odbora sedanji komisar Gjorgje Gjorđević, rezervni pehovni polkovnik in generalni inspektor v notranjem ministrstvu. Komisar je pozdravil navzoče ter se spomnil pokojnega kralja Aleksandra. Navzoči rezervni oficirji so vzklinali trikrat »Slava« ter se poklonili spominu viteškega kralja s petminutnim molkom. Obljubili so, da bodo zvesto izpolnjevali njegovo oporoko.

Zatim so tudi obljubili, da bodo ostali vedno zvesti novemu kralju ter hodili po stopinjah sloge za mladim vladarjem Jugoslavije. Na to so bile poslale vdanostne brzojavke kralju, kraljici-materi in knezu namestniku Pavlu, pozdravne brzojavke pa predsedniku vlade, vojnemu ministru, notranjemu in prometnemu ministru.

Po daljši patrijotični razpravi so se vršile vo-

litve, pri katerih je bil izvoljen nov odbor in sicer lista, ki jo je predlagal Kraguj vac. V osrednji odbor so bili voljeni čisto novi ljudje.

Belgrajske vesti

Belgrad, 10. febr. m. Davi je prispel semkaj novi ban dravske banovine ter je bil tekem dopoldneva sprejet od ministrskega predsednika.

Belgrad, 10. februarja. m. V prostorih Narodne odbrane se je vršil ob veliki udeležbi občni zbor emigrantskega društva »Istra-Trst-Gorica«. Mesto dosedanjega predsednika dr. Radikona je bil izvoljen arhitekt Lorenčin.

Belgrad, 9. febr. m. Danes je bila izrečena obsodba v procesu proti Momčilu Joksimoviću, ki je napadel v baru »Palat« v preteklem letu z nožem več oseb. Za ta proces je vladala med bogataškimi krogi v Belgradu veliko zanimanje, ker tudi Joksimović izhaja iz teh krogov. Joksimović je bil obsojen na dve leti robije ter na plačilo 42.000 Din

Kavarna Stritar Vsak večer koncert.

Najvišje plače v Franciji imajo po podatkih francoskega finanč. ministra sledeči gospodje: predsednik republike ima 1 milijon in 800.000 frankov letno, predsednik vlade in drugi ministri imajo po 180.000 frankov, državni podtajniki imajo po 75.000 frankov, generali po 70 in 80 tisoč, najvišji državni tožilec pa dobi 120.000 frankov. Ta ni fond, s katerimi razpolaga vlada, znafajo na leto 65 milijonov frankov.

Mesto 3000 samostanov

Gotovo me Vaši čitatelji pogrešajo in tudi Vi te se bržčas že večkrat vprašali, kaj se je zgodilo t menoj, da že par let ni več nobenega glasu od mene. Stvar je prišla kar čez noč, ko sem mirno spal v naši misijonski postaji, pa sta me, se prelen je izšlo sonce, zbudila dva mandžurska čuvrja javnega reda. Nisem mogel niti natakiniti svojih kitajskih sandal z leseno peto, tako zelo se ima je mudilo, kar bos sem jo moral mahati z njima na glavno stražnico pri »Vratih spoštivega molka« — tako so jih namreč nanovo krstili naši akraatni poglavarji, ki so hoteli vpostaviti po vsej teželi prдавne navade očetov in izbiti nove-kobne sege in jezikiav preresetavanje javnih vpraianj. Torej stopili smo v sobo mandžurskega mandarina tretjega razreda, ki me je srepo premeril od nog do glave in potem nagovoril:

»Poslušaj, beli lama, tudi ti delaš zmešnjavo po naši deželi, kakor naši, ki prizadevajo dan in noč skrbti našemu velikemu Cincengu« — vrhovni čuvr javnega reda je pri tem snei svojo ma darinsko čepico s čopom, se priklonil in zamolklo-svečano zamrmral: »Bog ga živi še dolgo let in duhovni puščave naj mu bodo naklonjeni!« — »torej naš veliki Cinceng Cu-Zu-Nuči je velel, da te spodimo iz našega Džehola, ker podpiráš poglavarja naših lam, Ku-Ro-Sija, in se vtišas v zadeve Velikega sveta, ki naj še dolgo vlada v čast in blagor Mandžukujal« — tako je zopet splošno končal svoj nagovor poglavar džeholske varnostne straže.

»Bog me varuj!« sem vzkliznil, »da bi želel kaj hudega ali da bi celo bil udeležen pri kakih zaroti zoper našega čestitega Cincenga Cu-Zu-Nuči« in njegov nadzve modri Veliki svet v prestolnem mestu vzhajajočega solca. Naj nas še dolgo vodi njegova očetovska roka po pravi poti in njegova palica naj nas ne neha čuvati preglednih mišli in navad z zapada! Jaz nimam nič na

vesti zoper njega in tudi Mandžukuju hočem samo dobro.

»Poznamo tvojo zvitost, beli lama,« mi je porogljivo odgovoril mandarin, »in ne bomo se dali preslepiti od tvojega hinavskega klepetanja. Vidiš — in pomolil mi je kup pisem — tu imamo do kaze tvojega hudobnega delovanja in rovanja, ki nam jih je poslal glavni mandarin vseh mandžukjskih karavanskih post. To so poročila, ki si jih pošiljal preko Velikega morja v deželo Karajino, da je ondodni časopis obiral in smešil pred vsem belim svetom naredbe modrega Cu-Zu-Nuči«a. Če bi bili mi še pod vlado starega kitajskega zmaja, ti ti po naredbi o neposlušnih novinarjih našeli sio v bambusovo palico po petah in ti odrezali jezik. Tako pa se zahvali človekoljubnim postavam naše domovine, da te bomo samo izgnali.«

»O človekoljubni poglavar džeholske straže javnega reda«... sem vzkliznil, pa mi je srditi mandarin prestregel besedo:

»Molči in se odpravi domov, da pospraviš svoje stvari in se odpraviš na pot, kamor te bomo poslali.«

»Dovolj, vzvišeni,« sem jecjal, »da se vrnem v svojo domovino.«

»Da bi tam nadaljeval svoje pogubno delo in rušil naše starodavno mandarinstvo, kajne?« je odvrnil hodi poglavar. »Mogoče boš tam še našel zoper nas Veliki Zbor vseh narodov sveta, iz katerega smo izstopili in ga nič več ne priznavamo. Iz tega ne bo nič, dragi moj. Tako neumni nismo. Odkazan ti je kraj bivališča v državi nam udanega Dalaj-lame v Tsigatseju, kjer boš delal pokoro za svoje grehe v mestu tritisoč samostanov. Dobival boš dva kosa posušenega čaja s kruhom in kamelijam maslom iz naše državne blagajne, ostalo si boš moral prislužiti z delom, kjer in kakor ga boš našel. In zahvali se našemu blagemu vrhovnemu Cincengu, kateremu naj Buddha-Bodisatva podaljša življenje do skrajnih meja na tem svetu, na onem pa naj ga spremeni v zlahtni lotosov cvet!« — je končal mandarin varnostne straže v rajskem Džeholu.

Videl sem, da je vsak ugovor zaman in se udal v svojo usodo. »Bodi pozdravljen,« sem dejal, »in bogovi Mandžukuja naj ganejo tvoje srce, če je to njihova vola in kadar se jim bo zdelo prav.« In sem se trikrat globoko priklonil po kitajski navadi, ki še vlada v Džeholu, ter se obrnil proti izhodu. Za menoj sta šla dva čuvaja javnega reda, ki ju je mandarin določil, da me zvesto čuvata na poti v daljnji Tibet.

Ne bom veliko opisoval, kako smo drugega dne sedli na kamele velike karavane, ki se je odpravljala na jugozapad po trgovskih postih in katero je najel džeholski mandarin nad vsemi mandarini, da vzame s seboj mene in moja dva čuvaja,

katera sta me morala izročiti Dalaj-lami v Tsigatseju. Tudi ne bom opisoval dolge poti skozi puščavo Gobi na tibetansko visoko planoto; trajala je cele tri mesece, en mesec pa smo rabili, da smo premagali gore, dokler nisem zagledal svetega mesta tritisoč samostanov.

Tam nas je sprejel predstojnik samostana »Belih himalajskih duhov«, ki je bil že pred tremi meseci po brzopetu prejel pismo džeholskega glavnega mandarina, da naj me sprejme v varstvo in me skrbno čuva, da ne bi uhal na prosto in širil svojih pogubnih protimandarinskih nazorov, dokler se ne bi prijateljskemu in zavezniškemu velikemu Cincengu zazdelo, da me pomilosti in mi dovoli vrniti se v evropsko domovino, če bi se pod očetovskim vodstvom zavezniškega Dalaj-lame poboljšal. Seveda sem imel kaj malo upanja, da bi se to v doglednem času zgodilo. Zakaj, kakor sem bil posnel iz besed džeholskega poglavarja javne straže, sem ga bil preveč hudo razžalil.

Kdo popiše sprito teža moje veselje, ko mi častitljivi predstojnik prijazno ponudi roko, se mi smehe in pravi:

»Sin beše dežele Karajine, zelo težko sem te čakal. Zakaj pred tremi tedni smo dobili po angleški pošti, ki nam dohaja po zrakoplovu iz Pešavarja, časopise, iz katerih razvidimo, da v Mandžukuju ne vlada več strogi Cu-Zu-Nuči.«

»Kako je to mogoče?« sem vzkliznil. »To je prelepo, da bi verjel. Saj sem še, tik preden sem zapustil Džehol, bral v »Jutranji zvezdi Mandžukuj«, da je vlada slavnega Cu-Zu-Nuči«a večna in da bo preje začel teč božanski Luanho nazaj iz Ruinega morja v puščavo, kakor da bi se omajal stol našega Cincenga. Zakaj on je velik in moder in podpirata ga močnoki Ka-rá-ma in lokavi Pu-cil-li, poleg njiju pa brezštevilo hrabro krdele pristave stranke »obrača,« se zastave šestinašjih vetrov.«

»Sinko moj,« je odvrnil častiti lama in njegov poduhovljen obraz je bil še lepši v svoji rahlo posmehljivoči se milini, »vsedi se in poslušaj, kakšni si iz veka v vek ponavljajoči se zakoni vladanja zemlje, ki so od nekdaj zapisani v Buddhovi knjigi neskončnega krogoteka življenja, ki jo hranimo v naših arhivih. Tega seveda beli lju je ne veste. Po teh zakonih našega Buddhde se vseposvodi na zemeljski krogi ponavljajo vlade mandarinov, ki ima vsaka svoje posvečeno ime od začetka dob. Ko pride vnaprej določen konec ene, pride na vrsto druga, kakor je zapisano, in tako naprej še osem, vsega skupaj deset, vsaka s svojim imenom. Ko je dovršeno prvo sveto desetletje, se začne krogotok iznova tam, kjer se je bil začel, in tako gre vso večnost dalje. To je Buddhov povratek vsega, o katerem si morda že bral, ker si učen človek, pa seveda nisi prav razumel, za-

kaj beli lame niste posvečeni v vse tajne vesolja.«

»Zdi se mi, da razumem,« sem dejal. »Po tvojih modrih besedah se mi je začelo svitati v glavi. Najprej, kaj ne, modri oče, nastopa povsod na svetu doba čvelike sloge in splošnega navdušenja, potem pride doba »počasnega iztrezenjenja in vsestranske prevrednosti«, nato doba »prigujenja nezadovoljnih in hlepeh ob oblasti«, potem pride doba »opominjajoče roke in neizprosne čistosti«, zatem doba nategjenih vajeti« in tako dalje — spomin me zapuša.«

»Nič ne de,« je odvrnil častitljivi starec, »to ni važno, saj je vedno eno in isto. Zdaj je nastopila v vsemirju doba »zopetnega pomirjenja in sodelovanja vseh elementov«. Tudi v Mandžukuju se seveda izpolnjuje vesoljni zakon svetovja, kakor nam je sporočil vsemodni Buddha Bodisatva,« je končal predstojnik lam »Belih himalajskih duhov« in se ozrl proti kipu v kotu, pred katerim se je dvigal tenek trak kadila...

Torej sem jaz prost, ko je padel moj veliki nasprotnik, gospodar dobe nategjenih vajeti, in je, kakor mi praviš, stopil na čelo Mandžukuja mož milejših sapie, ljudomili in vse zedinjajoči Če-Fi-Ti.«

»Tako je,« je dejal starček, ki se je bil že utrudil in se pripravil na vsakonočno premišljevanje in popolno samoto, zžehvali Buddhde in se čimprej odpravi nazaj v Džehol, še preden nastopi druga doba večnega ponavljanja, ko bo dal Buddha zopet oblast duhovom ognjene puščave, Ka-rá-mu in tropu njegovih zvestih.« In modri lama je zašul.

Poslušal sem njegov nasvet in tiho zapustil celico. Ko sem spešil po hodniku, me je ustavilo zamolklo ritmično mrmranje, ki je prihajalo skozi priprta vrata. Nehote sem se ustavil. Takoj sem uganil, da so lame zbrani k večernemu premišljevanju in sem prisluškoval. Tako so molili:

»... Vse je spreminjanje, presnavljanje m ponavljanje. Vsak začetek je konec in vsak konec je začetek. Tako se vrtil kolo življenja že milijone in milijone let in se bo vrtele naprej, o Buddha Bodisatva, ščiti nas pred duhovni strašne puščave, ki nas noč in dan zalezujejo, in prikleni jih z verigo na skalo Karakorumskega gorovja. Tudi lokavega Pu-cil-lija ukroti, da nam ne bo škodoval, in umiri njegovo nemirno švigajočo dušo. O Lotosov cvet, vzvišeni Bodisatva!...«

Molitve so trajale dalje, jaz pa sem urno hitel na bazar, kjer so že bile prinjavljene kamele z zaboji tibetskega čaja in ovčjih kožuhov, zakaj zima je letos tudi v Aziji huda. In ko sem hitro popravil svoje stvari, smo odpotovali proti puščavi Gobi nazaj v naglem diru. Preden sem odšel, pa sem Vam še napisal to pismo. Priščno pozdravljeni, Vaš oče Miha Trpin, misijonar.